

Descripció	Es veurà i es comentarà la pel·lícula <i>Ciudad de Dios</i> .
Temàtiques	Violència, pobresa, crim organitzat, narcotràfic...
Objectius	Analitzar les causes de l'ús de les armes i de la cultura de la violència. Descobrir les conseqüències de l'ús de les armes i la violència.
Temporalització	Mínim dues hores de durada.
Continguts	Conceptes: Ús d'armes, comerç d'armes, pobresa, violència... Procediments: Projectió d'una pel·lícula, anàlisi d'imatges. Actituds: Actitud crítica davant de l'ús de la violència com a mecanisme per solucionar els conflictes. Foment de la discussió, el respecte i el diàleg com a instruments per buscar el consens.
Material	Pel·lícula: <i>Ciudad de Dios</i> , de Fernando Meirelles. Televisor. Reproductor de DVD o vídeo. Pissarra o paper d'embalar. Material per escriure.
Documentació	Quadre per a l'anàlisi de la pel·lícula. Informació addicional sobre la situació del Brasil.
Desenvolupament	Abans de procedir a veure la pel·lícula, repartir fulls en blanc a cada persona del grup perquè hi anoti aquelles imatges o dades que cregui que són generadores o multiplicadores de la violència. Projectar la pel·lícula. En acabar la pel·lícula, fer una pluja d'idees i recollir totes les aportacions. Debate i agrupar les diferents aportacions per omplir un quadre on es resumeixin les conclusions a les quals s'hagi arribat. Completar el quadre amb imatges o dades de la pel·lícula que les exemplifiquin.
Orientacions	La pel·lícula <i>Cidade de Deus (Ciudad de Dios)</i> , de l'any 2002, dirigida per Fernando Meirelles i adaptada de la novel·la de Paulo Lins, va guanyar diversos premis internacionals. La història es basa en fets reals i retrata el creixement de la <i>favela</i> Ciutat de Déu de Rio de Janeiro des dels anys seixanta fins els vuitanta. En la trama, apareixen diversos personatges principals i s'entrecreuen històries en un escenari de pobresa, violència i crim organitzat vinculat al narcotràfic. Es tracta d'una pel·lícula que, si bé parla d'una realitat molt particular, també explica la vida d'alguns barris marginals de les grans ciutats i l'impacte que tenen les armes en la població que viu diàriament sota la seva amenaça. Abans de veure la pel·lícula, proposem que, de la mateixa manera que un dels protagonistes, feu algunes "fotografies", escollint els moments que semblin més importants per retratar la violència, o que tinguin un efecte multiplicador de la violència, o que facin agreujar el conflicte. Poden ser imatges, fets, gestos, esdeveniments, frases, etc. (tant coses molt grans com petits detalls significatius). En acabar la projecció, proposem que es recullin totes les aportacions en forma de pluja d'idees i s'anotin (a la pissarra, en un mural, amb <i>post-it</i> , etc.), per observar les més assenyalades i detectar els elements de violència que representen. Podem anar explicant i debatent a mesura que les posem en comú. Segons el tipus de públic, podem optar per fer una llista o per agrupar les idees en forma de quadre, com el que proposem com a exemple en l'annex. Ens interessin totes les aportacions del grup, tant les que parteixen de la pel·lícula i van al que és general, com les que, a la inversa, parteixen del que és general i es complementen buscant un exemple en la pel·lícula.

**Informació
addicional sobre la
situació al Brasil**

Els principals compradors i usuaris d'armes a Rio de Janeiro són les organitzacions del crim organitzat, principalment narcotraficants. Es calcula que hi ha unes 10.000 persones armades al servei del narcotràfic a Rio que adquireixen armes a l'estranger (principalment a través de Paraguai i també de Suriname), al mercat intern i a través d'agents de la policia i de les forces armades (per això és tan important destruir les armes comissades).

En els últims anys, s'han comissat unes 160.000 armes a l'estat de Rio de Janeiro —principalment armes curtes, és a dir, pistoles i revòlvers—. Si bé el propi Brasil és fabricant d'armes i el principal subministrador del seu mercat intern, aquestes no han estat venudes directament, ja que la regulació interna és bastant estricta, sobretot després de la legislació aprovada recentment (desembre de 2003). El circuit d'aquestes vendes és via Paraguai, país amb mecanismes de control d'aquest comerç molt laxos, que després de comprar armament brasiler el torna a introduir il·legalment al país. Els principals països d'origen de les armes comissades a l'estat de Rio en els últims anys són:

BRASIL: 74%	EUA: 7%	ESPANYA: 6%	BÈLGICA: 5%
-------------	---------	-------------	-------------

En el cas del Brasil, es pot fer referència a dues experiències positives relacionades amb la proliferació d'armes:

La recent llei aprovada el desembre de 2003, que és més restrictiva en els permisos per a la tinença i l'ús d'armes al país.

Amb els programes de recollida i destrucció d'armes portats a terme l'any 2001 a l'estat de Rio de Janeiro es van destruir en actes públics 4.000 armes confiscades.

Elements principals que generen violència	Exemples que apareixen a la pel·lícula
Tràfic d'armes.	El venedor d'armes que proveeix d'armes tots dos grups.
Tràfic de droga.	Present en tota la pel·lícula. Hi ha un salt significatiu en el nivell de violència a partir del moment en què la droga surt a l'escena: major territorialitat, nois cada vegada més joves, especialització del treball segons l'edat, més diners...
Implicació de la policia en el crim organitzat.	Els policies són els proveïdors d'armes del traficant i acaben executant-lo. Els policies també estan relacionats amb Ze Petit (escena final).
Impunitat dels crims.	No es processa ningú per cap dels crims que es cometen. Hi ha presència de la policia, però sembla que les seves «persecucions» acaben en no res.
Venjança.	Quan tots dos bàndols comencen a reclutar gent, les raons que cadascú dona per vincular-se a un grup o l'altre estan totes relacionades amb la venjança: «Va matar el meu pare», «Em va mirar malament», «Es va ficar amb el meu germà», etc.
Sentiments d'inferioritat.	Ze Petit té enveja d'altres homes perquè ell és «baixet i lleig», i això li genera set de venjança.
Orgull.	El mateix exemple anterior serveix. L'orgull de Ze Petit consisteix en no mostrar els seus sentiments ni deixar que ningú es burli d'ell.
Sensació de poder o de superioritat.	Quan als xavals els regalen una arma, se senten bé: més adults, més orgullosos, amb poder.
Menyspreu vers l'altre.	Quan Ze Petit mata un company que va al seu costat només perquè és un pesat que no para de xerrar.
Pobresa, manca d'oportunitats, d'esperança.	Quan Buscapé comenta al començament de la pel·lícula: «Jo no seré ni lladre ni policia», com si fossin les úniques sortides, les úniques «feines» conegudes dins del món de la <i>favela</i> . Nivell d'analfabetisme: gairebé ningú no sap llegir ni escriure.
Masculinitat vinculada a la violència.	Les dones només apareixen com a mares o xicotes. No apareix cap dona ficada en les bandes armades. És cosa d'homes...
Entrenament en grup a la violència.	Ritus d'iniciació a la violència armada: quan a un xaval li fan matar un company per demostrar la seva vàlua.